

SPRAVODAJ SKCHR

* SLOVENSKÝ KLUB CHOVATEĽOV RIDGEBACKOV *

Október 2008
14. ročník č. 2

člen SPZ pod záštitou SKJ, člena FCI

V ČÍSLE

- SRK informuje..... 1
- Poradca chovu informuje..... 2
- Príprava suky na krytie, určenie optimálneho dňa ku krytiu, krytie 4
- XII. Špec.výstava SKCHR..... 7
- ŠV očami rozhodcu 8
- Slovensko na dvojďňovej klubovke v Čechách..... 9
- Slovensko na dvojďňovej klubovke v Rakúsku 10
- RR a šport 10
- Svetový kongres RR v Írsku... 12
- Eurodogshow 2008..... 12
- Zostávajú v našich srdciach ... 13
- Denník chovateľa 14
- Krycie psy na Slovensku 22

SPRÁVNÁ RADA A POMOCNÉ ORGÁNY SKCHR

Liesková 5, 040 01 Košice, tel: 055/ 674 99 45, fax: 055/ 6749547

prezident

Monika Tušanová

Liesková 5, Košice, tel: 055/ 674 99 45, fax: 055/ 6749547

e-mail: skchr@rr.sk

1. viceprezident

JUDr. Vladimír Michalík

Slovenskej jednoty 36, Košice, tel: 055/633 34 92

e-mail: vladomi@netkosice.sk

2. viceprezident

Miloš Zámečník

Laténska 83, Bratislava, tel: 0911/443 732

e-mail: kabptovm@stonline.sk

3. viceprezident

Juraj Štefúň

Za Jarkom č.3/211, Teplička /n Váhom, tel: 041/7632677, 0905/427402

e-mail: perlaafriky@zoznam.sk

člen revíznej komisie

Peter Czere

Priepasné 222, Košariská, tel: 0905/74 23 23

e-mail: peterczere@stonline.sk

člen revíznej komisie

Ing. Ján Šimko

Pod Kalváriou 20, Rožňava, tel: 0905/497 404

e-mail: jan.simko@pobox.sk

tajomník, webmaster

Ing. Richard Tušan

Liesková 5, Košice, tel: 055/ 674 99 45, fax: 055/ 6749547

e-mail: skchr@rr.sk

poradca chovu

Milada Krchňavá

919 33 Trakovice 37, tel: 0907/44 77 87

e-mail: lady@lady-ridgeback.sk

Redakcia spravodaja a internetu: Liesková 5, 040 01 Košice, skchr@rr.sk

Poštová banka, názov účtu: SKCHR, Liesková 5, číslo účtu: 20192812/6500

pre platby zo zahraničia:

Postova Banka a.s, Gorkeho 3, 814 99 Bratislava, Slovakia, Acc: 20192812/6500

swift code (bitcode): POBNSKBA, Acc.name: SKCHR, Lieskova 5, 040 01 Kosice

IBAN pre poštový a bankový styk: SK 88 6500 0000 0000 2019 2812

SRK INFORMUJE

SRK INFORMUJE

Zápis z členskej schôdze SKCHR zo dňa 7.9.2008 v Piatrovci.

Prítomní podľa prezenčnej listiny.

Schôdza sa riadila programom:

1. Správa SRK za uplynulé obdobie – predniesol Ing. Richard Tušan. Ďalej informoval prítomných o ďalších plánoch a aktivitách klubu na nasl. obdobie. Informoval tiež o možnosti usporiadania klubovej a špeciálnej výstavy SKCHR popri Svetovej výstave psov, ktorá sa bude konať na jeseň budúceho roka v Bratislave a o príprave Výročnej členskej schôdze.

2. Správa poradcu chovu – poradca chovu prítomný, správa nebola predložená.

3. Správa pokladníka o hospodárení klubu – pokladník klubu neprítomný (ospravedlnený). Pokladník konštatuje vyrovnané hospodárenie s klubovými finančnými prostriedkami, správa bude predložená ako súčasť koncoročnej správy.

4. Správa Kontrolnej a revíznej komisie – zástupca KRK neprítomný (ospravedlnený), KRK konštatuje, že neboli vznesené so strany členov klubu ani SRK žiadne podnety na riešenie.

5. Diskusia. V diskusii bolo poukázané na niektoré nezrovnalosti a obmedzenia v našich stanovách. Prednesené pripomienky a problémy budú riešené v návrhoch na zmeny Stanov a Poriadkov SKCHR pred Výročnou čl. schôdzou. Vzhľadom na nedostatočný počet prítomných členská schôdza nebola uznášaniaschopná.

Zapísal: Tušan, tajomník SKCHR

Žiadame všetkých členov klubu, ktorí veddia prispieť k zdokonaleniu našich stanov, aby nám na adresu SRK pribežne posielali konkrétne návrhy na zmeny stanov s odôvodnením. Všetky tieto vaše návrhy budú spracované SRK a budú podkladom k návrhom na zmeny stanov.

Čin roka 2008 – udeľuje SRK za mimoriadne zásluhy v klube, chove alebo propagácii plemena. Návrhy na udelenie ocenenia "ČIN ROKA 2008" členom klubu, ktorí sa

svojou prácou zaslúžili o kladnú propagáciu plemena a o dobré meno klubu a plemena posielajte na adresu: SKCHR, Liesková 5, 040 01 Košice. Vyhodnotenie a odovzdanie ocenenia bude na najbližšej členskej schôdzi. Návrhy za rok 2008 zašlite do 20. decembra na adresu SKCHR.

Uzávierka klubových súťaží za rok 2008

je 20.decembra 2000.

Pravidlá súťaže a tabuľku bodovania nájdete na klubových stránkach na www.rr.sk po nalogovaní v sekcii "Pravidlá". Prihlášky posielajte doporučené na adresu tajomníka klubu: Ing. Richard Tušan, Liesková 5, 04001 Košice.

Finále súťaže o najkrajšiu foto roka 2008 na www.rr.sk

Fotosúťaž pre rok 2008 o najkrajšiu fotografiu roka ocenenú SKCHR je v štádiu SEMIFINÁLE. Doň sa prebojovali fotografie jednotlivých autorov s najvyšším počtom hlasov.

Tým sa zúžil výber pre hlasujúcich a zároveň možnosť autorov súťažiť s najlepšou so svojich súťažných fotografií. Táto súťaž má už niekoľkoročnú tradíciu, bola založená v roku 1998 a odvtedy sa teší veľkému záujmu a pekným cenám i darčekom. Z roka na rok nám pribúdajú krajšie a nápaditejšie fotografie, veríme že aj za tento rok bude sieň ocenených fotografií zdobiť rovnako hodnotná fotografia ako predošlé roky. Tešíme sa na Vaše hlasy!

Dôležité upozornenie pre chovateľov, budúcich chovateľov a majiteľov krycích psov!!!

Nezabudnite po bonitácii zaregistrovať suku (psa) na SPZ/SKJ do zoznamu chovných súk (psov). Budúci chovatelia, požiadajte zároveň aj o FCI chránený názov chovateľskej stanice (adresa: SPZ Štefánikova 10, 81105 Bratislava). **Opätovne upozorňujeme, že bez FCI chráneného názvu chovateľskej stanice už nebude v budúcnosti nikomu v zmysle stanov vydané pripúšťacie povolenie!!!** Poradca chovu takto vystavil v dobrej

viere pripúšťacie povolenia po dohode s plemennou knihou proti stanovám SKCHR!

(Ihneď po obdržaní názvu CHS zašlite jej kópiu tajomníkovi klubu.)

Upozorňujeme majiteľov krycích psov, ktorí kryli v roku 2008 v zahraničí, aby si splnili svoju oznamovaciu povinnosť poradcovi chovu v zmysle Stanov SKCHR, bod 51d) a zároveň zaslali na klubový účet poplatok za každé krytie chovným psom 400,-Sk (doma i v zahraničí) a to do 6 mesiacov od narodenia šteniat. Po tomto termíne bude pozastavená prezentácia krycích psov na klubových stránkach do vyrovnania dlhu. Aktuálna ponuka krycích psov bonitovaných SKCHR sa nachádza na klubových stránkach na www.rr.sk. **Žiadame majiteľov chovných psov, bonitovaných SKCHR, aby nám do redakcie vo vlastnom záujme zaslali fotografiu psa vo výstavnom postoji a aktuálne údaje k jeho prezentácii.**

Služba je bezplatná a od 11/2006 je ku každému psovi pripojený odkaz na rodokmeň a všetky chovateľské informácie z klubovej databázy. Databáza sa priebežne aktualizuje, podklady posielaťte po nalogovaní sa na klubové stránky prostredníctvom formulárov.

Zo zasadnutí SRK

SRK v roku 2008 zasadala 3x, a to 2x v predvečer KV a ŠV v Piatrovej a dňa 8.10 v Košiciach.

Na zasadnutí sa prerokovali bežné pracovné problémy a organizačná príprava klubom organizovaných výstav a odvolanie p. Sandanusa proti neuchovneniu suky Bendi Krásny ridge z dôvodu výšky presahujúcej štandard. (Viac informácií z rokovanií SRK sa priebežne zverejňuje na klubovej stránke www.rr.sk v FAQ)

PORADCA CHOVU INFORMUJE

(za obdobie od 06/2008 do 09/2008)

VYDANÉ PRIPÚŠŤACIE POVOLENIA

Chs EXCELLENT MORAVIA (Thai ridge-back), Sylvia Rajcsányiová

Dawanah Thai Ol-a-mi Moravia x Saifa Lopburi (D)

Chs LIMPOPO, Jana Jagnešáková

Ameli Limpopo x Chimalsi Balda Loewenschwanz

Chs BLACK RIVER - vo vybavovaní, Adela

Albert Cairra Nakaranga x David AquilaBojnice

Chs TUSANI, Monika Tušanová

Tusani Ani White Lady x Bukuru of Sambesi Waters (CH)

Chs ROVENY ED, Eduard Rovenský

Aymee Perla Afriky x Bradley Anunnaki (CZ)

Chs LOEWENSCHWANZ, Livia Lakotová

Balda Turkana x David Aquila Bojnice

USKUTOČNENÉ KRYTIA

18 - 20.09.2008

Chs BLACK RIVER - vo vybavovaní, Adela

Albert Cairra Nakaranga x David AquilaBojnice

12.09.2008

Chs TUSANI, Monika Tušanová

Macumazahn Tusani Pearl x LeoridgeMusafah

08.09.2008

Chs LIMPOPO, Jana Jagnešáková

Ameli Limpopo x Chimalsi Balda Loewenschwanz

29.07.2008

Chs ROVENY ED, Eduard Rovenský

Aymee Perla Afriky x Bradley Anunnaki (CZ)

22.07.2008

Chs TUSANI, Monika Tušanová

Macumazahn Malawi Magic x Arengo Essence of Haika (CZ)

21.06.2008

Chs LOEWENSCHWANZ, Livia Lakotová

Balda Turkana x David Aquila Bojnice

11– 13.07.2008

Chs KE-FA-RI'S, Štefan Fabo

Bria Krásny Ridge x Ihlobo of Ka-UI-Lis Ridges (A)

NARODENIE ŠTENIAT

30.09.2008 – 2 (1/1)

Chs ROVENY ED, Eduard Rovenský

Aymee Perla Afriky x Bradley Anunnaki (CZ)

22.09.2008 - 1 (1/0)

Chs TUSANI, Monika Tušanová

Macumazahn Malawi Magic x Arengo Essence of Haika (CZ)

11.09.2008 - 12 (4/8)

Chs KE-FA-RI'S, Štefan Fabo

Bria Krásny Ridge x Ihlobo of Ka-UI-Lis Ridges (A)

17.08.2008 - 5 (2/3)

Chs LOEWENSCHWANZ, Lívia Lakotová

Balda Turkana x David Aquila Bojnice

Krytie našich psov v zahraničí

Krytie psom v zahraničí nepodlieha súhlasu SKCHR ani poradcu chovu. Majiteľ krycieho psa je povinný podľa "Chov.poriadku SKCHR" b.51 zahraničné krytie iba písomne oznámiť poradcovi chovu.

Leoridge Musafah x Charra iš Vytenu

Chs SAVANOS DEIMANTAS, chovateľ: Aidias Molis (Litva)

9 (5/4) po prvej kontrole všetky šteniatka štandardné, bez chýb

Tusani Ani Jim Beam x Abby z Vinického

Hájenky Chs Marloth, chovateľ: Alena Skleňárová (CZ) 7(4/3), 2x štandard, chyby: DS, bez ridge

Tusani Ani Jim Beam x Daisy z Tikovického

ho vršku Chs OF RADEKOVA, chovateľ: Petra Řádkova (CZ)

11 (4/9), 6x štandard, chyby: DS, bez ridge

Ye Japha Drago x Asabi Ye Yapha

Chs ????, chovateľ: ??? (?)

majiteľ psa nezverejnil informácie o vrhu

Ye Japha Drago x Shangani Sarula Gani

Chs SHANGANI, Wolfgang Blumberg (F) majiteľ psa nezverejnil informácie o vrhu

Chimalsi Balda Lowenschwanz x Chobe Orumba Bara Chs SHINGAMONGA, chovateľ: Tóthné Preisinger Ildikó (H)

11 šteniat (7/4) 10x štandard, 1x záломok na chvoste

SPRÁVY Z KONTROL VRHOV

11.09.2008

Ihlobo of Ka-UI-Lis Ridges x Bria Krásny Ridge (KE-FA-RI'S, Štefan Fabo)

nar. spolu 14 (5/9) prirodzene, 1 šteniatko - sučka mŕtvo narodená (udusená); 1x štandard psík - uhynul po pôrode /priľahnutý/

predkontrola vrhu tesne po narodení

11.09.2008: ridge: 9 x štandardný, 1x posun korunky (sledovať), 2x bez ridge; farba: červená pšenica, biele znaky: minimálne, 1x viac na predných labkách; zalomené chvostíky: 0; blok na chvostíku: 1x, DS: 0, pruh: 0x, pekný vyrovnaný vrh, u všetkých výborná životaschopnosť a sací reflex.

predkontrolu vrhu vykonala: Milada Krchňavá

17.08.2008

Balda Turkana x David Aquila Bojnice

Chs LOEWENSCHWANZ, Lívia Lakotová

chovateľka zatiaľ neposlala správu z kontroly vrhu.

BONITÁCIA ZO DŇA 06.09.2008, Vrútky

Bonitačná komisia v zložení: Posudzovateľ:

M. Tušanová, poradca chovu: M. Krchňavá,

člen: JUDr. V. Michalík, zapisovateľ: M. Michalíková

Do chovu sa zaradili:

PSY (RR)

Hodari Simanga, nar. 21.2.2006, SPKP/1053
O: Amal Silesian Harta M: Freya Simanga
BK: 005/AIORVY/2, DBK: 0/0, DLK: 0/0,
v. 69cm, maj: Jánošová Jana, Bratislava

Bongani Slunce Zambezi, nar.: 11.06.2006,
SPKP/1123, O: Karoskloof TT Simply Red M:
Assa Pretoria Rose, BK: 015/AOVY/2, DBK:
0/0, DLK: 0/1, v. 65cm, maj. M. Šmítalová,
Liptovský Mikuláš

Ridgeback's Hiari Abayomi, nar: 26.12.
2006, SPKP/1134, O: Sorbone M: Belisee
Vega Solipse, BK: 015/AOVX/2, DBK: 0/0,
DLK: 0/0, OCD: neg., v. 66cm, maj. Kralik
Marian a Miroslava

SUKY (RR)

Tusani Day See, nar. 22.03.2007,
SPKP/1148, O: Malozi Dabobo, M: Macumaza-
zahn Malawi Magic, BK: 105/AFOVY/2, DBK:
0/0, DLK: 0/0, v. 66cm, maj. Richard Ďurkov-
ský, Nové Zámky

Audacity Ajani Ukerewe, nar. 03.03.2006,
SPKP/1068, O: Malozi Dabobo M: Ajani A'm
Busy, BK: 105/AOVX/2, DBK: 0/0, DLK 0/0 v
65cm, maj. Mária Kincelová, Sered'

Amie Limpopo, nar: 17.06.2006,
SPKP/1092, O: David Aquila Bojnice, M:
Beverly z Tatianovho Dvora, BK: 005/
AFIOVX/2, DBK: 0/0, DLK 0/0 v 65,5cm
maj. Kvetoslava Dugasová

Do chovu sa nezaradili:

SUKY (RR)

Bendy Krásny Ridge, nar. 10.01.2006,
SPKP/1033 – *Inezaradená do chovu – výška!*
O: Ajani Aibo M: Connie Agátový Kvet
BK: 004/IUX/2, DBK: 0/0, DLK 1/1 v 69cm
maj. Ivan Sandánus, Rajecké Teplice

Ridgeback's Hiari A'shanti, nar.: 26.12.
2006, SPKP/1143 - */odstúpil!*
O: Sorbone M: Belisee Vega Solipse
BK: kliešťový zhryz, DBK: 0/0, DLK: 0/0, v.
64cm, maj. Macho Jozef

*Všetky chovateľské informácie sú pravidelne aktua-
lizované na stránke SKCHR www.r.r.sk
v zaheslovanej časti chovateľstvo.*

Milada Krchňavá, poradca chovu, 9/2008

Príprava suky na krytie, určenie optimálneho dňa ku krytiu, krytie

prednáška Stretnutie chovateľov SKCHR
September 2008
spracovala Milada Krchňavá, Marec 2008

Ak chcem byť dobrým chovateľom, dobre sa postarať o svoju sučku a odchovať zdravé šteniatka **MAL BY SOM VEDIET' ako:**

- **prípraviť' suku na krytie a tehotenstvo,**
- **určiť' optimálny deň na krytie,**
- **o cykluse hárania sučky,**
- **o krytí,**
- **o tehotenstve a pôrode**

Príprava suky na krytie a tehotenstvo

Hlavnou prioritou pri rozhodovaní sa o správnom čase pre krytie fenky je zdravie . Fenka musí byť úplne zdravá vo výbornej fyzickej kondícii. Sučka ktorá je príliš pevná /tučná/ nemusí zabreznúť, sučka ktorá je veľmi chudá – nemá rezervy a môže ľahšie šteňatá vstrebať, alebo potraťiť. Jej imunitný systém musí byť 100% a musí mať za sebou všetky potrebné bežné vakcinácie ešte pred začatím hárania.

Krycí pes = 100% zdravie

Výber krycieho psa nenechávajte na poslednú chvíľu. Zodpovedný chovateľ plánuje krytie aj rok dopredu, aby získal čo najviac potrebných informácií o zdraví a aby plánovaná kombinácia - po zväžení všetkých plusov a mínusov - mohla byť tiež obohatením chovu a tým najlepším, čo chovateľ mohol pre svoj chov urobiť. Krycí pes musí byť v 100% zdravotnom stave. Pri niektorých psoch ktorí kryjú viac sa odporúča očkovať psa aj sučku proti herpes vírusu.

Strava a doplnky pred háraním

U nás chovatelia zvyčajne stravu fenky nemenia až do prvej polovice tehotenstva. Niekoľko mesiacov pred háraním, alebo ako háranie začne chovatelia zvyčajne

začnú dopĺňať stravu kyselinou listovou na prevenciu DS. Názory v podávaní kyseliny listovej sa líšia. Niektorí začínajú už mesiac pred háráním, iní začínajú podávať kys. Listovú v deň keď sa fenka začne hárať. Pred vlastným krytím nevystavujte fenu stresu. Snažte sa o jej maximálne pohodlie a dobrú náladu. Pri strese sa v jej organizme vylučujú kortikoidy, ktoré blokujú ovuláciu a preto by nedošlo k uvoľneniu vajíčka a jeho oplodneniu.

URČENIE OPTIMÁLNEHO DŇA NA KRYTIE

Používané sú tri vzájomne sa dopĺňujúce typy vyšetrení, a to:

- hodnotenie gynekologického nálezu,
- cytologické vyšetrenie sliznice pošvy
- a stanovenie hladiny progesterónu v krvi suky.

Gynekologický nález – sliznica pošvy prechádza v priebehu hormonálneho cyklu výraznými zmenami. Na začiatku hárania je lesklá, napuchnutá a prekrvená. V čase ovulácie bledne, je suchá a výrazne zriaseaná. Zo skončením hárania sliznica pošvy ochabuje, stráca riasenie a často býva mramorovitá. Na prvý pohľad sa môže zdať, že gynekologické vyšetrenie pre určenie optimálneho dňa krytia stačí. Prax je však trochu zložitejšia, prebiehajúce zmeny sa môžu vzájomne prekrývať a gynekologické vyšetrenia môžu poslúžiť skôr ako hrubá orientácia, ako korektný podklad pre určenie dňa krytia. Má však ale jeden nezanedbateľný význam – odhalí totiž prípadné zmeny na pohlavných orgánoch suky od pošvy k maternicovému krčku. Je pravdou, že u loveckých plemien sa rôzne anomálie vyskytujú ojedinele, ale predsa je rozumné o probléme, ktorý môže technicky ovplyvniť krytie (pes sa do suky nedostane) alebo priebeh pôrodu, vedieť.

Cytologický nález – cytológia je veda zaoberajúca sa bunkou. V prípade určenia optimálneho dňa krytia je cytologické vyšetrenie zamerané na bunky sliznice pošvy. Ich početné zastúpenie, tvar a tiež schop-

nosť prijímať rôzne farbivá sa v priebehu cyklu menia a na ich základe je možné odhadnúť, v akej fáze sa suka nachádza. I tu platí, že prebiehajúce zmeny sa môžu prelínať a napríklad je veľmi ťažké podľa bunečného nálezu odhadnúť, či je suka ešte vo fertilej (teda oplodnenia schopnej) fáze, alebo tesne za ňou.

Aj cytologické vyšetrenie má svoje ďalšie významy, medzi ktorými napríklad patrí zistenie väčšieho množstva baktérií v preparáte, ktoré môže upozorniť na zvýšené riziko ochorenia suky.

Dôležité je, akým spôsobom sa vzorka na cytologické vyšetrenie odoberá. Je nutné dostať sa až na klenbu pošvovej oblasti tesne pred krčkom maternice, a to bez špeciálneho vybavenia nie je možné.

Stanovenie hladiny progesterónu – je určite najpresnejším spôsobom, ako určiť optimálny deň krytia. Je to vyšetrenie zamerané na hladinu progesterónu v krvi. I stanovenie hladiny progesterónu má svoje pravidlá. Do tejto oblasti patrí napríklad korektný odber vzorky a včasná spracovanie. Pre vyhodnotenie vyšetrenia je dôležité vedieť nielen číslo, ale aj jednotku, v ktorej je množstvo progesterónu uvedené. Niektoré laboratória udávajú zistené koncentrácie progesterónu v nmol, preto je nutné prerátať číslo na ng: a to výsledok v nmol/l delený 3,18 = ng/ml).

CYKLUS HÁRANIA

Najznámejšie alebo najčastejšie cykly hárania u súk sú tieto:

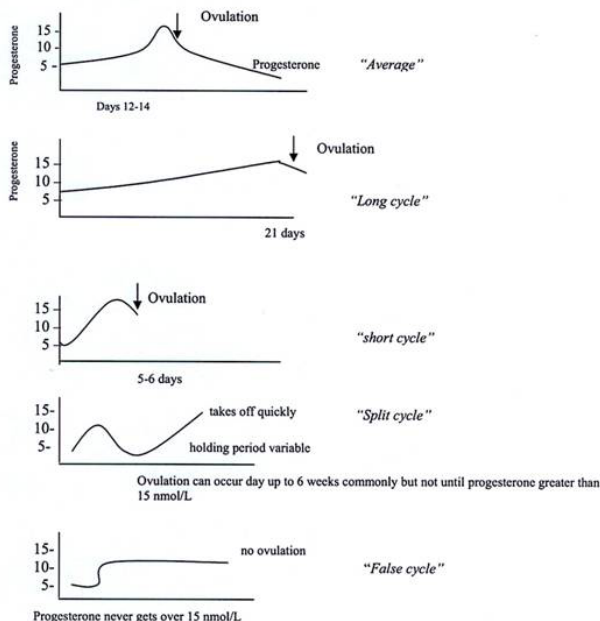
priemerný cyklus – ovulácia prebieha na 12.-14. Deň,

dlhý cyklus – ovulácia – 21. deň,

krátky cyklus – ovulácia – 5.-6. deň,

rozdelený cyklus – progesteron pri meraní ukáže hodnotu do 5ng/ml a následne klesne, postupne zas ide hore – ovulácia môže byť až v 6 týždni hárania, ale nie dovtedy, pokiaľ nestúpne progesteron nad 5ng/ml,

falošný cyklus – suka začne hárať, ale jej progesterón nestúpne nad hodnotu 5ng/ml.

Na základe zistených hodnôt progesterónu bol odporučený termín krytia :

Progesteron	Fáza pohlavného cyklu	Doporučený termín krytia
pod 2 ng/ml	proestrus	nutné opakované vyšetření za 3-5 dní
2-3 ng/ml	den LH peaku	opakované vyšetření nebo krytia za 3-4 dny
3,1-4,5 ng/ml	období po LH peaku	kryt za 2-3 dny
4,6-8 ng/ml	období po ovulaci	kryt za 1-2 dny
8,1-16 ng/ml	ukončení fertlního období	kryt ihned

Tab. zdroj: *Fakulta veterinárního lékařství Veterinární a farmaceutické univerzity Brno Veterinářství 2001;51:9-11*

V prípadoch, keď bolo možné opakované krytie, bolo prvé krytie načasované na obdobie okolo ovulácie (okolo 5 ng/ml).

KRYTIE

K tomu, aby sa pes so sukou spojil, stačí niekedy jeden skok, častejšie však treba „skokov“ viac. Ak sa pes o spojenie snaží dlhšiu dobu neúspešne, je rozumné pár na

krátku dobu oddeliť. Pes si odpočine a jeho aktivita je potom dôraznejšia. Dôvodom, pre ktoré sa krytie neuskutočnilo okamžite, môže byť viac. Záleží na pripravenosti suky, na skúsenostiach a vzrušení psa a niekedy tiež na pomere veľkosti obidvoch jedincov. Neochota ku spojeniu sa môže prejaviť tým, že sučka pred psom uhýba, sadá si a chvost používa ako uzáver, ktorým zakrýva pošvu. V horších prípadoch je agresívna a je schopná pohryzť krycieho psa i všetkých ľudí okolo. Takúto sučku treba pridržať alebo eventuálne pacifikovať zaviazaním tlamy. Košík nebýva najlepším riešením. Ak je kožený, suka cez neho aj tak pohyzie, ak je kovový, udrie ním. Širšia textilná krawjovka okolo čeluste nielen znemožní použitie zubov, ale i odpúta pozornosť suky od

ostatného diania. **Suku však neznásilňovať!!!** Ak treba sučku pridržať, je potrebné ponechať psovi potrebný priestor tak, aby ju mohol uchopiť hrudnými končatinami. Tento priestor nie je zachovaný, ak napríklad majiteľ drží suku medzi kolenami alebo ak sa znehybnenia suky zúčastňuje viac osôb. Pridržať suku by ale nemalo znamenať, že ju necháme znásilniť. Ak se suka nepriemerane bráni, treba začať hľadať, kde sa stala chyba. Tá môže byť v zle zvolenom dni krytia, nedostatočnej kvalite hárana, anatomickej stavbe tela a tiež nám môže príroda týmto spôsobom dávať najavo, že suka sa k reprodukcii nehodí a sama to veľmi dobre vie.

spracovala *Milada Krchňavá, Marec 2008*
<http://www.lady-ridgeback.sk>

úryvok z prednášky zo stretnutia chovateľov SKCHR - September 2008

zdroj: internet, spolupráca dlohodých zahraničných chovateľov

zľava: BOS Copyright Reserved Nyathi a BOB, víťaz ŠV Adelaide Leo Gugiro, rozhodca: pani Stanislava Janická, chs ze Sulické tvrze

foto: Monika Tušanová

XII. ŠPECIÁLNA VÝSTAVA SKCHR, PIATROVÁ

V nedeľu 7. 9. 2008 sa v Piatrovej pod Martinskými hoľami konala XII. Špeciálna výstava Slovenského klubu chovateľov ridgebackov. Posudzovanie prijala pani Stanislava Janická, špecialistka na plemeno, dlhoročná chovateľka plemena v Čechách (chovateľská stanica ze Sulické tvrze). Mená jej psov do dnes kolujú v krvi mnohých slovenských psov.

Najkrajšou chovateľskou skupinou sa stala chovateľská stanica **HelyaRidge**, naj párom **Akeron Great Deja-vu & Alexis Femme Fatale Luanda**.

Juniorhandlingu sa zúčastnili deti: Vanessa Fajkusová, Dominik Fitko, Patrícia Slivoňová a Ludmila Zelinková.

Na Špeciálnej výstave boli zadané tituly:

Ch. Adelaide Leo Gugiro - BOB
Copyright Reserved Nyathi - BOS

African Panthera Leo Coffie - naj mladý pes
Tusani Extra Chilli - naj mladá suka
Alexis Femme Fatale Luanda - naj baby
Tusani Famous Sheena - naj dorast
Tusani Extra Pepper - naj pet RR

Všetkým srdečne gratulujeme!

Fotografie a podrobné výsledky z výstavy nájdete na www.rr.sk.

Ďakujeme organizátorom a vystavovateľom za dôstojný priebeh akcie, sponzorom za krásne trofeje a darčeky, pani rozhodkyňi za láskavý prístup, dôsledné posudzovanie a kostičky pre všetkých zúčastnených psov!

Monika Tušanová
prezident SKCHR

Špeciálna výstava očami rozhodcu, špecialistu na plemeno RR

Pár slov ke speciálnej výstave RR v Piatrové.

Vážení chovatelé a majitelia rhodéskych ridgebacků, dovolte mi napisať pár slov ke Speciálnej výstave RR v Piatrové, dne 7.9.2008. K chovu RR na Slovensku mám blízko, pretože moje šteňátká z vrhu C,D a E se podílela na chovu u vás.

Jako rozhodčí a dlouholetá chovateľka si myslím, že ste pokročili veľmi dobre a správnym smerom ve vývoji plemene, ať už vyložené slovenským chovom, alebo pro chov potrebnými importovanými jedincami, dôležitými pro nepříbuznosť, alebo zahraničným krytím.

Podľailo se odstranit psy s masivní hlavou, lymfatického typu nad hranici výšky. Většina psů je dnes daleko sušších, správného rámce, ubývá strmých úhlení zadních končetin, přestavěných v zádi, většina jedinců má velmi dobré hrudníky s dostatečným prostorem pro orgány v něm uložené, správně vyplněné slabiny. Určitě úhlení předních končetin, správně dlouhá a dobře úhlená lopatka a kost ramení bude ještě během na dlouhou trať, protože opravdu dobře uloženou lopatku a předhrudí má málo RR, myslím to všeobecně, nejen na Slovensku, u nás je to také tak. Hrudní končetiny zpracovávají, zachycují pohyb vycházející ze zádi, mají stejnou, možná těžší úlohu než zadní, proto je to velmi důležité pro vydatný, plný krok, vytrvalost. Vyložené strmého jedince jsem neposuzovala, naopak někteří vaši RR mají velmi dobré úhlení i předhrudí.

Ještě k zádi, tam přibývá spádovitých, s níže nasazeným ocáskem, což také ovlivňuje délku kroku a jeho vydatnost. Téměř všichni posuzovaní měli středně silné, nebo silné kostry, to je pozitivní.

Nůžkový skus byl u všech jedinců v pořádku. Občas o něco světlejší oko. Někteří RR, zejména fenky, byly několik cm nad standardem 66 cm.

African Panthera Leo Coffie
Najkrajší mladý pes ŠV SKCHR 2008

Tusani Extra Chili
Najkrajšia mladá suka ŠV SKCHR 2008

Samozřejmě, vzhledem k tomu, k době ve které psi žijí, jakou mají stravu bohatou na proteiny, prakticky nekoušou, netrhají, vše je jim předkládáno až pod nos, obohacené vitamíny a minerály, a tak o tom se těm původním RR ani nezdálo, vypadali také jinak, byli chováni pro práci, dnes pro exteriér a povahu, jako výborní kamarádi. Tato skutečnost jasně

časem ovlivní stavbu těla. Proto mají již dnes drobnější zuby, slabší čelisti, slabší kosti na zádi..... To jsou změny poplatné době, vyskytující se stále častěji. Při pečlivé volbě partnerů a s ohledem na jejich předky se dají časem, i třeba několika generací, některé nedostatky odstranit, nebo upravit, i když příroda a genetika si někdy ponechá svoji moc. Máte velmi nadějná štěňátka, několik kvalitních dospělých, chovných jedinců s velmi dobrým rodokmenem, importované, nepřibuzné, kteří již ovlivňují, nebo budou přínosem pro váš chov.

Přeji Vám všem krásná, zdravá štěňátka, těm co vystavují, samá pěkná ocenění jejich miláčků, pevné nervy na výstavách, neboť ten Váš je přece stejně nejhezčí! Velmi ráda jsem přijala vaše pozvání k posuzování a těším se někdy nashledanou!

Janická Stanislava
„ze Sulické tvrže“

foto: David Novosad

Ch. Tusani Ani Jim Beam Nejkrásnejší pes III. Klubovej výstavy ČKRR rozhodca: Rosemary Green, chs Chilolo, AUS

SLOVENSKO NA DVOJDŇO- VEJ KLUBOVKE V ČECHÁCH

Minulý víkend 13. – 14. 09. sa v krásnom prostredí Orlickej priehrady v Čechách konali dve klubové výstavy ČKRR.

Posudzovanie prijali panie Rosemary Green, CHILOLO kennel z Austrálie, a Linda Costa, SARULA kennel zo Zimbabwe (t.č. žijúca v Austrálii). Pre vysokú účasť (186 RR v sobotu a 155 RR v nedeľu) triedy baby a dorast posudzovali pani Stanislava Janická a pani Ivana Roubalová, obe z CZ.

Zo zástupcov Slovenska **najväčší úspech zaznamenal pes Tusani Ani Jim Beam**, ktorý sa stal v nedeľu v očiach chovateľky pani Rosemary Green **najkrajším psom!**

Najkrajšími juniorkami v konkurencii 25 mladých súk sa v sobotu stali sestry **Tusani Extra**

Spice (CAJC) a Tusani Extra Chillie (2.miesto). Ďalšie tituly získali: **Senanga Bashiri (CAC), Tusani Ani Pink Lady (r.CAC), Asani Essence of Haika (r.CAC) a Alexis Femme Fatale Luanda** (oba dni najlepšie šteňa). **BOB získala po oba dni veteránka Asarah Wankie.**

Posudzovanie bolo veľmi pozorné a prísne. Hodnotenie tých istých psov behom dvoch dní, dvoma odborníkmi na plemeno opäť ukázalo, že ocenenie ridgebackov v tak silnej konkurencii typovo odlišných a rôznorodých psov je veľmi subjektívne aj z pohľadu rozhodcov, špecialistov na plemeno. Mnohé psy dostali jeden deň známku "výborná", druhý deň "veľmi dobrá". Jeden deň stáli na stupni víťazov a druhý deň odchádzali z kruhu medzi prvými. Táto typová rôznorodosť je v poslednom čase veľmi diskutovaná téma u chovateľov, ale aj laickej verejnosti. Je preto dobré poznať názor aj špecialistov z iných kontinentov.

Ďakujeme ČKRR za skvelý výber rozhodcov a perfektne zvládnutú akciu.

Všetkým zúčastneným srdečne blahoželáme, hodnotenie oboch rozhodkýň známkami "V" a "VD" naznačuje, že máme kvalitné ridgebacky. Z takých vysokých počtov vystavených psov a súk celkovo bola zadaná behom dvoch dní iba jediná známka "D" a nebol diskvalifikovaný ani jeden ridgeback!

Ďakujem slovenským vystavovateľom za peknú prezentáciu, som veľmi rada, že sa ani v takej silnej konkurencii nestratíme :-).

Monika Tušanová
prezident SKCHR

SLOVENSKO NA DVOJDŇOVEJ KLUBOVKE V RAKÚSKU

Dňa 30. a 31. augusta 2008 sa konala dvojdňová Klubová výstava RRCÓ. Na túto výstavu boli pozvané rozhodkyne – pani Joan Boyd z Írska (SIKULUBANI kennel) a pani Gael Morrision z Juhoafrickej republiky. Na výstave opäť uspeli psy a suky zo slovenského chovu a tiež slovenskí a českí vystavovatelia. Po obidva dni patrí titul najlepšieho dospelého psa a BOB psovi Ch. TUSANI Big Ben, po obidva dni si titul najlepšej dospelkej suky odniesla TARUJEN Stacey. Najlepšími mladými jedincami - "JUGENDBESTER" Klubovej výstavy sa stali Jch. SENANGA Bashiri a JCh. YA-BA-RA Abena. V triede šampiónov obidva dni zvíťazila Ch. HILLVALLEY'S Angel for Luanda. V nedeľu si z výstavy nazvanej Memorial Lea Ertla odniesla CAJC Izzy If od CYKASU. Po jednom víťazstve z tried si odnášajú tiež Jch. Copyright Reserved NYATHI a Art Leonardo HELYARIDGE.

Katarína Ťavodová

Podrobné výsledky z oboch výstav a množstvo fotografií nájdete na www.rr.sk

foto: Elizabeth Hammerschmid

Ch. Tusani Big Ben
2x BISS na KV rakúskeho RRCO
rozhodcovia: Joan Boyd z Írska
a Gael Morrision z Južnej Afriky

RIDGEBACK & ŠPORT

RACING MATCH - SOLORENNEN, MARCHEGG

Dňa 3. 8. 2008 sa konali na dráhe Austrian Racing Hounds v Marcheggu dostihové sólo preteky. Dostihu sa zúčastnilo spolu 37 psov, z toho 22 nechrtov. Pre horúce počasie organizátori už vopred naplánovali behy na 360 m okrem začiatovníkov, ktorí bežali len 80 m. Jediným zástupcom RR na tomto podujatí bol Amal z Adarova dvora, ktorý vo svojej kategórii RR - pes - pokročilý získal 1. miesto s časmi 26,54 sek. a 27,78 sek. Amal na tomto preteku splnil podmienky ustanovené pravidlami ÖGV Hundesport Racing Reglement a získal tak "Zlatú dostihovú skúšku – AKZ Gold".

Amal je v histórii ARH Marchegg v poradí 2. psom po rakúskej fenke Namilanga's Nandi, ktorý uvedenú skúšku získal.

Ďakujeme všetkým, ktorí na nás mysleli a držali nám palce.
Pre zaujímavosť uvediem, že najrýchlejším

foto: Sybille Reiter

Amal z Adarova dvora

psom týchto dostihov na 360 m bol ako inak greyhound – sučka Eurydica Moonlight Hunter s časom 21,32 sek., ktorej neskutočne rýchly beh som sledovala takmer so zatajeným dychom. No a nepovinnou súčasťou podujatia bola už tradične FUN Agility Olympiáda, ktorej sme sa síce s Amalom súťažne nezúčastnili, ale aspoň z dialky sledovali a fandili skvelým súťažiacim "agilitákom". Olympiáda bola naozaj veľmi príjemným spštením tohto horúceho dostihového dňa. Ďakujeme organizátorom za vydarenú akciu.

Jana Danišovská

ďalší byli ze Slovenska a České republiky. Většina účastníků neměla s oválem žádnou zkušenost ... což samozřejmě nebyl žádný problém.

Na začátku tréninku paní Silvia Gürtler rozdala všem „návnady“ a proběhla „zkouška“ zájmu o střápec. Poté již následovalo samotné běhání na oválu, kde se jednotlivě věnovali každému RR. Profíkům, kteří na dráhu jezdí trénovat, nedělal běh žádný problém a krásně si svých 480m dostihu užili! Začátečnickům na dráze se pořadatelé snažili vysvětlit a poradit jak jen to šlo. Mnohokrát se stalo, že pánečci běželi se svým psem, povzbuzovali a snažili se jej motivovat k pěknému běhu!

Sobotu v Marcheggi jsme strávili ve velmi příjemné atmosféře a naši psi si krásně zaběhali! Dnes již z vlastní zkušenosti mohu říct, že dostih není to samé co coursing! Že když pes běhá super na coursingu neznamená to, že bude běhat super i na oválu. Je to jiný sport, pes musí být jinak motivován, dokonce se musí na ovále „naučit“ běhat a úspěch si vyžaduje více času, více tréninků a více spolupráce pánečka se svým psem!

III. OFICIÁLNY TRÉNING DOSTIHOV PRE RODEZSKÝCH RIDGEBACKOV

V sobotu 5. 7. 2008 jsme se s Cashem a Bakem zúčastnili oficiálního tréninku dostihů pro Rhodeské Ridgebacky, pořádaného pod záštitou ÓKV a Rakouského RR Clubu v areálu ARH Marchegg.

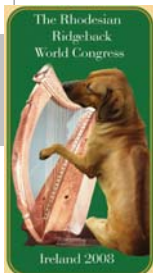
Areál v Marcheggi se nachází v příjemném prostředí a má velmi kvalitní zázemí pro všechny zúčastnené. Povrch dráhy oválu je travnatý.

Sešlo se zde zhruba kolem 25-ti RR různých věku. Nejvíce RR přijelo z Rakouska,

Fotografie z tréninku můžete shlédnout v galerii paní Elisabeth Hammerschmid, dlouholeté chovatelky a specialistky na plemeno RR <http://www.ridgeback.or.at/eh/> a také v naší galerii www.cooliik.rajce.idnes.cz

Ďěkujeme Rakouskému RR Clubu a pořadatelům z Austrian Racing Hounds Marchegg za příjemně strávené sobotní odpoledne a věříme, že na příštím oficiálním tréninku dostihů pořádaném speciálně pro RR se nás - ridgebackářů - sejde z ČR a SR o něco více!

Šárka Machová, www.rr.sk/cash

THE RR WORLD CONGRESS IRELAND 2008

Pravidelne v štvorročných intervaloch sa stretávajú obdivovatelia a aktívni priaznivci plemena z celého sveta na organizovanom

podujatí – Svetovom kongrese venovanom plemenu Rhodesian Ridgeback. World Congress je prestížne viacdňové podujatie spojené s výstavami, prednáškami a pracovnými stretnutiami. Na prednášky sú prizývaní renomovaní odborníci zo všetkých oblastí týkajúcich sa plemena. V minulosti odznali mimoriadne užitočné prednášky ohľadne etológie, chovateľstva, genetiky, veterinárstva, výcviku a štandardu. Prvý svetový kongres sa konal v roku 1984 v Južnej Afrike. Odtedy sa usporiadateľmi stali Dánsko, Anglicko, Austrália, Holandsko a v roku 2004 USA (Texas). Toho roku sa konal v auguste v Írsku. Na tomto kongrese sa tohto roku po prvýkrát pyšne vynímalo logo nášho klubu. Zo Slovenska sa kongresu a sprievodných výstav zúčastnil pán Hladký, ktorý sa podielil o zážitky a informácie z tohto podujatia formou krátkej prezentácie deň pred našou špeciálnou výstavou.

Monika Tušanová

EURODOGSHOW 2008 Budapest'

Alexis Femme Fatale Luanda
Najkrajší dorast a res. Puppy BIS

Ch.Hillvalley's Angel for Luanda
CACIB, Evropský víťaz

Ďalšie fotografie a informácie z kongresu nájdete vo fotogalérii Moniky Pehr z Nemecka
http://www.animal-art.org/fotos_ridgeback/rrwc2008/rrwc2008_index.html

MultiCh. Ikimba Waitimu, víťaz "Munster circuit"
foto: Denise Flaim © Monika Pehr

ZOSTÁVAJÚ V NAŠICH SRDCIACH

ROZLÚČKA S CORTÉZOM

Tieto riadky sa nám píšu len veľmi ťažko, je to pre nás stále neuveriteľné a o to bolestnejšie. V ranných hodinách dňa 15.7.2008 nás navždy opustil náš milovaný Cortézko. Opustil nás necelé dva mesiace po svojom úspešnom vystúpení na klubovke v Piatrovej, kde sa stal Klubovým víťazom mladých 2008. Cortéz sa pripravoval na ďalšie výstavy a všetci sme verili, že nám bude svojimi úspechmi a prítomnosťou robiť ešte veľa

Prehľad víťazov klubových a špeciálnych výstav SKCHR (oprava - dodatok)

Ospravedlňujeme sa za neúplné uvedenie údajov v minulom čísle spravodaja a doplňujeme:

**X.ŠV SKCHR'06 Remata
Karin Van Klaveren (D)**

Najkrajšia suka, BOB - Fidorka Aquila Bojnice
Najkrajší pes, BOS - Ascot Alta Miráno
Naj.ml. pes - Chimalsi Balda Lowenschwanz
Naj ml. suka -Hillwalley's Angel for Luanda

**XI.ŠV SKCHR'07 Piatrová
Bedrich Meszaros (SK)**

Najkrajší pes, BOB - Falko z Udolí Rožňova
Najkrajšia suka - Hillvaley's Angel for Luanda
BOS - nezadané
Najkrajší mladý pes - Tusani Cool Cooper
Najkrajšia mladá suka – Amie Limpopo

radosti. Osud to však chcel inak a náš drahý Cortéz sa už na nás všetkých pozerá zo psieho nebička, odkiaľ bude držať palce svojim bratom, sestram a priateľom a bude svojimi krásnymi očami pozerat' na svojich najbližších, v ktorých zanechal nesmierny smútok a žiaľ, ale aj veľa krásnych spomienok na všetko, čo s nami prežil. Vďaka nemu sme spoznali veľa nových ľudí, našli sme medzi nimi nových priateľov a zistili sme, akým šťastím môže ridgeback naplniť život svojej rodiny. Stále tajne veríme, že to všetko je len zlý sen, že sa z neho prebudíme a on bude opäť s nami...vieme však, že to už nikdy tak nebude a preto prosíme všetkých, ktorí ho poznali a mali radi, aby si pripomenuli jeho pamiatku.

BONGO (Bongo z Dianskych luk)
(21.01.1997 - 24.9.2008)

Bongo, Bruuunko, Bondžik, Bongušik... krásny a milý starček, popritom večné dieťa! Taký bol a aj navždy ostáva v našich spomienkach a srdciach. Ďakujeme Ti Bongo za krásnych 12 rokov života!

*Monika, Richard, Radka, Marko,
Perla, Puppet, Vivi a Chilli*

DENNÍK CHOVATEĽA

autorský článok, Monika Tušanová

V nadväznosti na "Pregnancy calendar" (ktorý som pred časom spracovala pre chovateľov ako príručku o tom, čo sa deje vo vnútri našej sučky počas jej tehotenstva) prinášam pre klubový spravodaj v krátenej forme slúbené pokračovanie "Breeders diary" (denník chovateľa). Tento denník som spracovala pre chovateľov ridgebackov na základe štúdia etológie a odbornej literatúry, pridala som pozorovania a poznatky z vlastnej chovateľskej praxe. Dúfam, že táto práca pomôže chovateľom lepšie pochopiť vývoj a potreby šteniat v ich presne daných vývojových fázach a bude prínosom hlavne pre chovateľov začínajúcich.

foto : Monika Tušanová

Priebeh samotného pôrodu tu neuvádzam, tejto téme som sa venovala v minulom čísle spravodaja. "Denník chovateľa" je projekt venovaný starostlivosti o suku a jej šteniatka od okamihu narodenia až po odchod do nových domovov.

1. deň

Čerstvo osušené šteniatko zbavené plodových obalov a hlienov ihneď priložíme k matke, aby sa čím skôr prisalo k bradavke. Nutnosť tesného kontaktu matky a šteniat bezprostredne po pôrode je dôležitý z dvoch hľadísk:

1. Prvých 24 hodín po pôrode tvorí matka **prvé mlieko tzv. mliečko alebo kolostrum**, ktoré obsahuje vysoké množstvo protilátok, chrániacich šteniatka počas prvých dní života pred chorobami.
2. Pach šteniat spúšťa u suky celý rad **inštinatívneho materského správania**, ktorý sa

nevytvorí (alebo slabne až vyhasne) bez kontaktu alebo dlhšej odluky. Čím dlhšie je odlúčenie matky od šteniat, tým slabšie sú jej následné materské pudy. (Kritická doba môže byť už 2 hodiny). U súk s početným vrhom (3 a viac) sa nevytvára individuálny vzťah k jednotlivým šteniatám, ale k celému vrhu. (To je dôvod prečo môžeme suke bez jej povšimnutia odobrať alebo pridať šteniatá.)

Šteňa prichádza na svet slepé, hluché, bez zubov. Ešte nemá plne vyvinutú nervovú sústavu, má však silne vyvinuté inštincky prežiť. Zdravé životaschopné šteňa sa kývavými pohybmi hlavičky zboka nabok a nemotorným, ale rozhodným plazením vpred snaží nájsť **jediný cieľ – teplo matkinho tela a bradavku**. Po nájdení sa ihneď šikovne pár pohybmi prisaje a používa tzv. mliečny krok (masírovanie bradavky prednými labkami). Pozorný chovateľ si všíma rozdiely v správaní sa šteniat práve v tieto prvé minúty života a zaznamenáva si ich. Veľa napovedajú o budúcnosti šteniatka. Táto **životná energia (biotonus)** je totiž produktom šťastnej alebo menej šťastnej kombinácie dedičných vlôh rodičov a už v prvých minútach života šteňa jasne ukáže, čo „v ňom je“. Šteňa, ktoré nie je schopné prisáť sa samo a sať (nemá sací reflex), je dedične poškodené!

Šteňa si pri prvom úspešnom saní vryje do pamäte **pachový obraz matkinej bradavky** a tento pach bude vyhľadávať. Nie je preto vhodné používať na očistu suky, mliečnej lišty a bradaviek rôzne mydlá a oleje. (Vhodná je bórová voda.)

Po pôrode potrebuje matka a šteniatka oddych. Šteniatka striedavo sajú a spia.

Matka ich olizovaním bruška, genitálií a análneho otvoru **povzbudzuje k vyprázdňovaniu**. Prvá stolica šteniat sa dostaví hneď niekoľko hodín po narodení. Je to tuhá tmavohnedá **smolka**, ktorú je vhodné rýchlo odstrániť. Je veľmi lepkavá, a ak zaschne na konečníku alebo srsti šteniat, nedá sa odstrániť. Túto smolku nikdy nevyťahujte násilno, šteňa ju musí vypudieť samo! Ďalšia stolica je už "mliečna" a dostaví sa až o niekoľko ďalších hodín.

Ak je nutné z nejakej príčiny pristúpiť k **umelému odchovu šteniat** (z flašky gumeným cumlíkom), je potrebné vedieť, že počet sacích pohybov a stupeň nasýtenia šteniat je vo vzájomnom vrodnom súlade. **Počet sacích pohybov** pre ukojenie hladu má šteňa dané. Ak sa predčasne nasýti kvôli príliš veľkému otvoru v cumlíku, nevykoná dostatočné množstvo sacích pohybov, ostane mu neukojený sací reflex (bude sať náš prst). A naopak, ak z dôvodu príliš malého otvoru šteňa vyčerpá daný počet sacích pohybov, ostane nenasýtené a bude slabo prosperovať.

Čo je nevyhnutné urobiť hneď v prvý deň po pôrode:

- **Každé šteňa označiť** (farebnou stužkou), odvážiť ho, zaznamenať hmotnosť a biotonus, zbaviť ho smolky a dohliadať, aby sa výdatne napilo mledziva.
- **Starostlivo prehliadnuť prípadný výskyt DS a prezrieť tvar ridge.** (Chyby ridgu sú viditeľné tesne po narodení a následne 1-2 dni. Neskôr, v období medzi tretím dňom a piatym týždňom, keď má šteniatko jemnú "šteňaciú srst", je veľmi ťažko identifikovať chyby ridge!)
- **Miesto, kde sú šteniatka udržiavať** v suchu, bez prievaniu pri teplote cca 25-27° C. Vyššia teplota cca 35-37°C má význam vtedy, ak suka nevie dlhšiu dobu svojou prítomnosťou poskytnúť šteniatkam teplo, šteňatám nízkej pôrodnej hmotnosti, slabo prosperujúcim alebo oslabeným šteňatám (napr. po cisárskom reze).
- **Podat' suke kalcium** ako prevenciu pred odvápnením (popôrodná eklampsia). Následne toto podávať v rozumných, veterinárom odporúčaných dávkach počas celej doby kojenja.
- **Podat' suke ľahké jedlo a dostatok tekutín.**
- **Dbať na pravidelné venčenie suky** (aj proti jej vôli). Plodové obaly a väčšie množstvo požratých placent pôsobia preháňavo a môžu spôsobiť suke črevné problémy (hnačku).

2. deň

Mierny pokles na váhe šteniatka je bežný jav, vzhľadom k faktu, že prvé mlieko (kolostrum) má preháňavý účinok a riadne vyprázdni črievka šteňaťa po pôrode od smolky – pozostatkov z doby teľa matky. Len u silne mliečnych súk môžu šteňatá príberať od prvého dňa bez prechodného úbytku váhy. Šteniatka nepotrebujú žiadnu zvláštnu starostlivosť zo strany chovateľa. Prvých 14 dní prechádzajú fázou vegetatívou, t.j. **celý deň striedavo spia, sajú a vyprázdňujú.** Sú to izolované tvory, ktoré nevnímajú okrem vlastných potrieb nič okolo seba, ani súrodencov. Ak nariekajú, sú buď hladné, necítia teplo matky (súrodenca), alebo sa potrebujú vyprázdniť. Môžeme im pomôcť jemným masírovaním v oblasti bruška a genitálií.

Suka potrebuje neobmedzený prístup kvalitnej stravy a dostatok tekutín. Prvých 14 dní opúšťa bedničku len na krátky nevyhnutný čas venčenia, jedlo a vodu by mala mať priamo k dispozícii (pozor na misku s vodou bez dozoru priamo v bedničke, šteňatám hrozí utopenie!). Šteniatka prvých 14 dní **nemajú vyvinutú termoreguláciu, matka ich svojou neustálou prítomnosťou udržiava v teple.** Je vhodné používať ako **podložku pod matku a vrh chipaté deky**, ktoré lepšie udržiujú teplo a sucho a šteniatka sa po nich ľahšie plazia. (Hladké prestierania sú pre šteniatka šmykľavé, chladivé a vlhké!) Ideálne sú deky typu Vet-Bed a DryBed, ktorých špeciálne vlákno odvádza vlhkosť, takže šteniatka i matka sú v suchu a teple.

Prvých 14 dní nie je vhodné **strihať nechty** u šteniat. Obzvlášť nie na zadných labkách, lebo pomocou nich sa šteniatka šikovne plazia za zdrojom mlieka a silne zapierajú pri saní.

Pohyby šteniat sú tzv. "do kruhu", sú inštinktívne dané tým, že v prírode by suky rodili do priehlbiny, z ktorej sa mláďatá kruhovým pohybom nedokážu vzdialiť a tým sa ohroziť. Tento pohyb je doplnený o tzv. hľadací pohyb, keď šteňa pravidelne kýve hlavičkou zo strany na stranu, čím "sonduje", hľadá prítomnosť matkinho tela. Ak ho nenájde, dáva svoju bezmocnosť hlasite najavo a matka ho prinavráti späť "pod seba".

3. deň**Odpadávanie pupočnéno pahýľu šteniat.**

Pokiaľ miesto nie je začervenané, nevyžaduje nijako zvláštnu pozornosť.

V období 3. až 14. dňa nie sú u šteniat v správaní žiadne výrazné zmeny. Celý deň spia a sajú, piškajú pravidelne s pomocou matky. Stolicu mávajú iba veľmi sporadicky (raz za 3-4 dni), takmer všetko materské mlieko spotrebúvajú na rast. Šteniatka pozvoľna priberajú na váhe tak, aby medzi 7 a 10 dňom zdvojnásobili svoju pôrodnú

hmotnosť. **Matka sa po pôrode čistí (cca 3 týždne)**, výtok z pošvy je červenohnedý, bez chorobného zápachu. Suka sa stará o čistotu bedničky aj šteniat, opúšťa ich len na čas venčenia. Chovateľ sa v ideálnom prípade stará len o pohodu a výživu suky.

9. deň

Matka kojí cca každé 2 hodiny, aj v noci. Sem tam už opúšťa bedničku, aby sa natiahla, napijala. Nenecháva však šteniatka dlho samy. Stolica šteniat má rôzny, charakter od žltej "praženice" až po hnedý a tuhý výkal.

10. deň

U niektorých starších šteniat sa **začínajú pomaly otvárať oči**. U niektorých šteniat je možné už pozorovať **prvé nekoordinované pokusy o chôdzu**. Nie všetky šteniatka sú vo vrhu rovnako staré, môže byť u nich vekový rozdiel až niekoľko dní. (Trumler 1999 uvádza až 5 dní). Je to dané postupným uvoľňovaním a dozrievaním vajčiek a následne postupným oplodnením v tele suky.

11. deň

Dopoly otvorene oči. Objavujú sa **prvé hlasové prejavy** nevôle, náznakov vrčania. U niektorých šteniat sa môže objaviť tzv. čkanie (nie je to nič nezvyčajné).

12. deň

Postupné otváranie očí je ešte stále bez plného vyvinutia zraku. Aj keď už má šteňa otvorené oči a reaguje na svetlo, neznamená, že vidí. Šteňatá majú v nasledujúcich dňoch vyslovene "prihlúpy" výraz a ten, kto to vidí prvýkrát, si môže myslieť, že ide o vývojovú chybu.

13. deň

Nekoordinovaný pohyb sa postupne mení v chôdzu, časté sú hlasové prejavy a vrčanie. Nadalej sa u šteniat **vyvíja zrak a sluch**. Matka kojí cca každé 2-3 hodiny, v noci sa pauzy postupne predlžujú na 4-5 hodín. Šteniatka už majú plne vyvinutú termoreguláciu. V noci (a neskôr aj cez deň) začína suka pomaly opúšťať pelech medzi kojeniami a strážiť vrh, odpočívajú neďaleko bedničky.

14. deň**Čas na 1. odčervenie a strihanie nechto.**

Nechty sú po ostrihaní veľmi ostré, aby sa

iba niekoľko málo sekúnd, väčšinu dňa šteniatka prespia.

16. deň

Začína u šteniat **rozvoj čuchu**. Očuchávajú všetko, čo sa im dostane pod nos. U šteniat sa začína **rozvíjať zvedavosť** spojená s čuchom a rozvíjať pohybová aktivita. Šteňatka sa bezcieľne pohybujú po bedničke, pričom neraz hlavou vrážajú do jej stien.

17. deň

Šteňatá začínajú **meniť srst'**, vypadáva im tá jemná a hlavne čierna srst', pomaly sa farebne "prečisťujú". **Až od tohto dňa sa začínajú šteňatá navzájom vnímať**. Rozvíja sa u nich čuch, schopnosť hier. Komunikácia medzi súrodencami je veľmi krátka a intenzívna, väčšinu dňa ešte stále prespia.

18. deň

Intenzívne vypadávanie šteňacej srsti, najmä čiernych chlpkov. **Rozvoj čuchu, hier a sociálneho správania sa medzi súrodencami**. Začína sa pomaly rozvíjať aj sluch šteniat.

19. deň

U šteniat sa **otvárajú zvukovody a intenzívne rozvíja sluch**. Pozor na silné a stresujúce zvukové podnety. Každý nový

šteňatá navzájom nepoškrabali, je vhodné otupiť ich (hlavne na predných labkách) pilníkom na nechty. Šteňatám sa objavujú **prvé zúbky, predné rezáky**. Kojenie pre suku môže byť preto bolestivé, je dobré ju pri kojení pridržať. Niektoré suky začínajú koiť v sede. Pokiaľ má suka dost' mlieka a šteňatka pekne priberajú na váhe, nie je dôvod na prikrmovanie. (Ak nie, je žiaduce prikrmovať sušeným materským mliekom pre psy.) U šteniat dochádza k nálezom prvých hier a spoznávania sa súrodencov navzájom. Ide o veľmi krátku aktivitu, väčšinu dňa šteňatka prespia.

15. deň

Šteňatá si objavujú **vlastné končatiny, súrodencov a matku**. Začínajú olizovaním a okusovaním spoznávať svoje bezprostredné okolie. Okusujú matkine uši, chvosty súrodencov a pod... Prvýkrát sa objavuje **prejav radosti, vrtenie chvostíkom**. Všetko to trvá

extrémne silný a nepríjemný zvuk môže byť pre šteňa, ktoré bolo doteraz hluché, šokujúci. Hrozí nebezpečenstvo, že v psovi ostane trvalý strach z určitého zvuku.

20. deň

Šteňatá už majú plne vyvinutý zrak a čuch (sluch sa stále vyvíja). **Sú schopné na krátky čas vnímať a oboznamovať sa aj s obrazmi a pachmi širšieho okolia peľachu,** vonkajšieho prostredia, trávou, vodou atď. Ešte stále treba dávať pozor na silné zvukové podnety.

Navzájom sa hrajú, okusujú, objavuje sa u nich **prvý prejav poľovného pudu** - úchop a zatrepánie korisťou (hračkou). Ich čas aktivity voči spánku sa pozvoľne predlžuje. S ohľadom na psychický a fyzický vývoj šteňat má praktický zmysel upraviť ich výbeh či premiestniť celý vrh do vonkajšieho prostredia až ku koncu tretieho týždňa.

21. deň

V tento deň už musí byť zrak a schopnosť videnia všetkých šteňat vo vrhu plne vyvinutá! Aj na zvukové podnety reagujú všetky šteňatka pohybom uší alebo prikrčením. Zvedavosť je tiež v týchto a nasledujúcich dňoch plne vyvinutá a my už **môžeme vo vrhu u jednotlivých šteňat sledovať rozdiely** v jej intenzite (pracovné predpoklady). V tento deň sú už šteňatá schopné samy opustiť peľach a pri nebezpečenstve sa doň rýchlo vrátiť. Ak tomu tak nie, je šteňa dedične poškodené. Tu nastupuje rola otca a ostatných členov svorky. (V prírode je to obdobie

tvrdkej selekcie. Šteňa, ktoré sa nepodriadi v tvrdej hre s otcom a nevráti sa včas do peľachu na kojenie, je stratené, matka ho už neuzná!

Šteňatá preto od toho dňa musia mať aj v našich domácich podmienkach **jasne definovaný peľach (na spanie a oddych) a jeho okolie na hry, učenie a vyprázdňovanie sa.** Sú veľmi učenlivé a čistotné. V tomto veku sa po prebudení idú vymočiť už mimo peľach!

22. deň

V tomto období už suka začína koiť v stoji. Aj keď má dosť mlieka, **je načase pozvoľna začať privykať šteňatka aj na iný druh potravy** (sušené psie mlieko, piškóty, granule namáčané vo vode, mlieku, rybacia kaša).

Pre tento účel im matka v prírode cca od 21. dňa vyvrhne natrávenú potravu. **Šteňatá začínajú "žobrať" štučkaním a olizovaním matkinho kútika, čím ju dráždia k vyvrhnutiu potravy.**

Ak máme to šťastie a naša suka má vzácne zachovaný tento prírodný inštinkt, môžeme zo začiatku prikrmovanie šteňat nechať na ňu. Strava, ktorú vyvrhne, je pre šteňatá tou najlepšou možnou voľbou. Suku však musíme kŕmiť šteňacími granulami a mliečnymi doplnkami (tvaroh, jogurt, acidofilné mlieko, surový vaječný žltok...).

Šteňatá okusujú všetko, čo sa im dostane pod nos, majú už prerezané všetky rezáky a očné zuby, nie sú však ešte schopné hrýzť potravu. K nasýteniu používajú jazyk a lízavé pohyby, preto potrebujú kašovitú stravu. Šteňatá tým, že začali byť prikrmované, začali aj intenzívnejšie vyprázdňovať. Matka už v tomto období nepožiera ich stolicu s takou horlivosťou, ako tomu bolo, kým boli iba v peľechu.

4. týždeň

V období štvrtého a piateho týždňa sa šteňatá učia úžasnou rýchlosťou a prechádzajú prudkým rozvojom. Prejavujú sa u nich takmer všetky spôsoby chovania dospelého psa. Okusovanie, naháňanie, šuchanie, vrčanie, cernenie zubov, poľovné aj bojové hry, nosenie predmetov, zatrepánie korisťou atď. Pri vzájomných hrách sa učia regulovať silu hryzenia a reagovať na bolestivú odozvu súrodencov a okolia. V tomto období potrebujú veľa podnetov najrôznejšieho druhu

a manipuláciu a hry s človekom, deťmi. Medzi 3. a 7. týždňom sa u nich navzdý vryjú do pamäte určité obrazy a vzorce správania sa. **Všetko čo chovateľ v tomto období zanedbá, bude mať pre ne nezvratné následky.** Šteňatá, ktoré v tomto období budú mať málo kontaktu s ľuďmi, deťmi a psami, budú navzdý plaché a bojazlivé, neschopné nadväzovať kontakty. Početné a časté návštevy našich známych, ich detí či záujemcov o šteniatka sú preto pre správny rozvoj vrhu a ich socializáciu veľkým prínosom! Koncom štvrtého týždňa už majú šteniatka vymenenú srst'. Majú ju pevnejšiu a uhladenejšiu, čo umožňuje lepšie **ohodnotiť kvalitu ich ridgov.** Objavia sa aj doteraz skryté chyby, navyše vír(y) najčastejšie u nepravidielných tvaroch boxu a je možné reálnejšie posúdiť ošety (posun vírov). Je tiež čas na **druhé odčervenie** šteniat a následne aj matky a ostatných členov svorky.

5. týždeň

Od začiatku piateho týždňa sú schopné šteniatka už prijímať **suchú stravu, šteňacie granule.** Matka kŕmi už iba 2-3x denne a v stojí. Šteniatka sú pripravené na pozvoľný **odstav**, ktorý si suka reguluje sama. Pri komunikácii je výraz šteniat a mimika ich tváre i uší značný, pohyb je stále viac koordinovaný. Koncom piateho týždňa stále viac prevažujú **skupinové hry a hry na dominanciu a hierarchiu.** Do hier a výchovy sa z času na čas zapája aj matka a ostatní členovia

správaním (ignoranciou, ovrčaním) výraznou mierou ovplyvňujú výchovu šteniat. Takto do života pripravené šteňa má väčšie predpoklady byť sociálne skôr zrelé a v dospelosti nekonfliktné.

Koniec siedmeho týždňa (Bailey, 1998) je pre šteniatka ideálna doba na to, aby opustilo matku a súrodencov a šlo do nového domova. Z vlastnej skúsenosti však viem, že pokiaľ sa matka venuje šteňatám, je s ohľadom práve na túto výchovu v psej svorke priskoro na odchod. Ak

svorky. Toto obdobie je obzvlášť dôležité pre vývoj emočne stabilnej povahy a citovej harmónie psa. Predčasným odobratím šteňaťa od matky a súrodencov pred jeho siedmim týždňom veku môže mať za následok sociálny a emotívny deficit v správaní sa dospelého psa.

6. týždeň

Čas na **prvé očkovanie** (viď očkovacia schéma pod článkom). Začiatkom 6. týždňa začína **obdobie ranej socializácie**. Jednou z výrazných zmien v správaní šteniat je, že šteňatá už z diaľky reagujú na prítomnosť človeka a ostatných psov (a ďalších zvierat). Ku koncu šiesteho týždňa začínajú byť šteňatá opatrnejšie, ale sú stále veľmi zvedavé a všetko skúmajú.

7. týždeň

V tomto čase **matka intenzívne vychováva** svoje šteňatá. V hre na "disciplínu" ich po jednom učí, ako sa správať k hierarchicky vyššie postaveným jedincom (psom aj ľuďom) a kde sú hranice tolerancie k ich detskej drzosti. Matka po jednom vyzýva šteňatá do hry a rázne ju ukončuje zakaždým, keď je šteňa prídržné a učí ho tak disciplíny. Niekedy aj pritvrdí, čo môže vyzerať hrôzostrašne. Šteňa sa naučí aj preventívne žalostne plakať, ale nie je to žiadna dráma! Sú to iba skvelé herecké výkony všetkých zúčastnených. Ak má chovateľ vo svorke aj ďalších dospelých psov, aj títo svojím

má chovateľ to šťastie, že jeho suka je dobrá matka a je ochotná vrh vychovávať do 8. týždňa, odovzdáva novej rodine už čiastočne vychované a socializované šteňa, čo je pre nadobúdateľa najväčšou devízou, ktorú mohol od chovateľa dostať. Odzrkadlí sa to neskôr, pri výchove mladého psa a ovládateľnosti psa v dospelosti.

49. deň

Ideálny termín pre **testovanie šteniat**. Pri 6. týždni a skôr nie je ešte nervová sústava celkom vyvinutá. Ak je skúška medzi 8-10 týždňom, údaje môžu byť skreslené z dôvodu, že šteňa prechádza prirodzeným vývinovým štádiom strachu a preto je nutné k testom pristupovať opatrne. (nevydesiť ho)

Puppy Aptitude Test (Volhardov osobnostný test) (preklad som spravovala a umiestnila na www.rr.sk/tusani) poskytuje všeobecný

obraz osobnosti každého šteňaťa vo vrhu, jeho pracovných predpokladoch a ochoty spolupracovať s človekom. Význam testov je v pochopení chovania šteňaťa, ktoré je treba sledovať, meniť, alebo naopak podporovať. Výsledky týchto testov nám pomáhajú vybrať šteňa pre daný účel a prostredie, čím sa minimalizuje riziko nesprávneho rozvoja a formovania osobnosti šteňaťa.

8. týždeň

Ku koncu 8. týždňa definitívne **končí rola matky a chovateľa** a začína práca majiteľa psa,

obdobie ďalšej socializácie, výchovy a začlenia do novej svorky. Je dôležité si uvedomiť, že každý pes a hlavne rodézsky ridgeback potrebuje autoritu. Pre mladého psa je to priamo nutné.

Na záver citát z knihy Eberharda Trumlera, veľká pravda, problém mnohých dnešných psov: „...*Pes, ktorý nemôže svojho pána uznávať ako autoritu, protestuje. Stáva sa problémovým psom - to je jeho forma protestu, ktorá často nie je chápaná...*“

Monika Tušanová, september 2008

Chovateľská stanica TUSANI

© autorské práva vyhradené!

fotografie: archív autora www.rr.sk/tusani

jazyková úprava: Andrea Čerňanská Černáková

Odporúčaná očkovačia schéma u psov

Vek	Vakcinácia proti	Doplnková vakcinácia
6.–7. týždeň	psinka, parvovírus, infekčný zápal pečene, psincový kašeľ	koronavírus
9.–10. týždeň	psinka, parvovírus, infekčný zápal pečene, leptospiróza, psincový kašeľ	koronavírus, giardióza
12.–13. týždeň	psinka, parvovírus, infekčný zápal pečene, leptospiróza, psincový kašeľ	koronavírus, giardióza, borrelióza, dermatofytóza
15.–16. týždeň	parvovírus (len niektoré plemená)	borrelióza, dermatofytóza
5.-6.mesiac	besnota	
po 1 roku a následne každoročne	psinka, parvovírus, infekčný zápal pečene, leptospiróza, besnota, psincový kašeľ	koronavírus, giardióza, borrelióza, dermatofytóza

Krycie psy na Slovensku, ktoré neboli uverejnené v minulom čísle spravodaja + naposledy uchovnené psy

* 26.12.2006

Ridgeback's Hiari Abayomi SPKP/1134

(Sorbonne x Belisee Vega Solipse)

HD A/A, ED 0/0, OCD, 66 cm

maj: Miroslava Králik, Nábr.A.Stodolu 1799/65,

031 01 Liptovský Mikuláš

website: <http://www.abu.websnadno.cz>

* 11.06.2006

Bongani Slunce Zambezi SPKP/1123

(Karoskloof TT Simply Red x Assa Pretoria Rose)

HD A/A, ED 0/1, OCD, 65cm

maj: Monika Šmítalova, Senicka 626/6,

Liptovský Mikuláš

* 21.02.2006

Hodari Simanga SPKP/1053

(Amal Silesian Harta x Freya Simanga)

HD A/A, ED 0/0, OCD, 69cm

maj: Jana Jánošová, Poľná 392,

Most pri Bratislave

* 25.07.2004

Devil Vallekano SPKP/894

(African Red Stone Arnold x Demi Numa II)

HD A/A, ED 0/0, OCD, 68 cm

maj: Dušan Garaj, Hlavná 11,

okr.Marcelová

SPRAVODAJ SKCHR

* 14.07.2004

Assal Livingston Rhodesian SPKP/905
(Ares Kay-rod x Allis od Jezerních mokřín)
HD A/A, ED 0/0, OCD, 68 cm
maj: Naďa Antošová, Bazovského 22,
Bratislava

* 29.04.2004

Arantes z Veselského vršku SPKP/910
(Calibre M Khulu Baas x Dendy Goldie Red)
HD A/A, ED 0/0, OCD, 71 cm
maj: Róbert Lehuta, P. Horova 28,
Bratislava

* 29.09.2003

Dobby Nakaranga SPKP/812
(African Red Stone Arnold x Akeba Mošu Korto)
HD A/A, ED 0/0, OCD, 69 cm
maj: Peter Fitko, L. Okánika 4,
949 01 Nitra

* 01.04.2003

Ch. Falco z Údolí Rožňova SPKP/943
(African Red Stone Arnold x Betty z Údolí Rožňova)
HD A/A, ED 0/0, OCD, 69 cm
maj: Jana Štefunková, J. Kráľa 1129/14, Púchov

* 18.02.2003

Ch Bruno Wadaru's kid SPKP/736

(Chipangali's Kadani x Adelaide Wadaru)

HD A/A, ED 0/0, OCD, 65 cm

maj: Ľubomír Hladký, Majer 675, 913 38 Soblahov

website: <http://www.wadarus.sk/>

* 13.04.2005

Artuš Leo Gugiro SPKP/951

(Leoridge Mkai x Arka Wadaru's kid)

HD A/A, ED 0/0, OCD neg., 69 cm

maj: Peter Guga, Nad Tehelňou 69, 911 01 Tren-

čín

Kompetný zoznam "Aktuálna ponuka krycích psov bonitovaných SKCHR" sa nachádza na klubových stránkach na www.rr.sk.

Žiadame majiteľov chovných psov, bonitovaných SKCHR, aby nám do redakcie vo vlastnom záujme zaslali fotografiu psa vo výstavnom postoji a aktuálne údaje k jeho prezentácii. Služba je bezplatná a od 11/2006 je ku každému psovi pripojený odkaz na rodokmeň a všetky chovateľské informácie z klubovej databázy. Databáza sa priebežne aktualizuje, podklady posielajte po nalogovaní sa na klubové stránky prostredníctvom formulárov.

A large, empty rectangular frame with a thin black border, occupying the majority of the page below the header. It is currently blank.

